

«ԱՐՄԱՎԻՐ 1» ՎԿԱՐԱԿԱՆ Ո. ԵՂՋՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎԻ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

**Հետազոտության թեման՝ Ստեղծագործականության զարգացումը
հեքիաթների միջոցով**

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Զիլինգարյան Խոնարհիկ

Դպրոց՝ Նոր Արմավիրի միջնակարգ դպրոց ՊՈԱԿ

Մենթոր ուսուցիչ՝ Հասմիկ Պողոսյան

Բովանդակություն

Նախաբան.....	3
Գրական ակնարկ	5
Գործնական համատեքստ.....	6
Ամփոփում.....	15
Գրականության ցանկ.....	16

Նախաբան

Դպրոցահասակ երեխաները պետք է ոչ միայն տիրապետեն դպրոցական ծրագրային նյութին, այլև կարողանան այն ստեղծագործաբար կիրառել և լուծում գտնել ցանկացած խնդրի: Իսկ այդ հնարավոր է ստեղծագործ ուսուցչի գործունեության արդյունքում: Մանկավարժները պետք է կարողանան կիրառել սովորողների համար օգտակար և արդյունավետ մեթոդներ: <<Բոլոր մարդիկ գործունեության այս կամ այն ոլորտում ունակ են գրանցելու ստեղծագործական նվաճումներ՝ ճիշտ պայմանների, ինչպես նաև համապատասխան գիտելիքների և հմտությունների առկայության պարագայում>>Քեն Ռոբինսոն:

Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների առկայության պայմաններում մեծ խնդիր է դպրոցահասակ երեխաների մոտ զարգացնել ստեղծարարությունը, որպեսզի նա կարողանա ստեղծագործ մտածել, ոչ ստանդարտ որոշումներ կայացնել: Այսօր պահանջված են ուրույն մտածողություն ունեցող, ստեղծագործ, վառ երևակայությամբ օժտված անձինք, ովքեր դժվարին իրավիճակում փորձում են գտնել հնարավորություններ, ունեն ինքնազարգացման և առաջընթացի մեծ ձգտում: Ստեղծագործական կարողությունները բնորոշ են ցանկացած երեխայի: Հետազոտության նպատակն է բացահայտել աշակերտների ստեղծագործականությունը, զարգացնել երևակայությունը, երեխաների մոտ ձևավորել քննադատական մտածողություն, արտահայտիչ խոսքի ձևավորում, զարգացնել բառապաշտը, կապակցված խոսք կառուցելու ունակությունները, պատմելու, վերապատմելու կարողությունները:

Նպատակին հասնելու համար դրվել և լուծվել են հետևյալ խնդիրները.

- Երեխաների մոտ զարգացնել ստեղծագործականությունը
- Որպես ունակությունների զարգացման գլխավոր գործոն՝ փորձարկել և խթանել երեխաների երևակայական ներուժը
- Վեր հանել երեխայի ստեղծագործելու ցանկությունը և կիրառելու ձիրքը:

Գրական ակնարկ

Ստեղծարարության էությունը դիտարկվում է Հ.Գիլֆորդի, Ֆ.Վիյամսի, Ռասի և այլոց հայեցակարգերում: Ռասը մշակել է մոդել, որով բացատրվում է ստեղծարարության և զգայական դաշտի կապը:Նա նշանակում է հետևյալ գործոնները՝ անհատական առանձնահատկություններ, զգայական գործընթացներ, ճանաչողական ունակություններ:Մոդելից երևում է նաև, որ ուսուցչի դերը կարևոր է սովորողների ստեղծագործ լինելու համար, որովհետև կան աշակերտներ, ովքեր օգնության կամ ներքին անհանգստությունը վերացնելու կարիք ունեն:Հոդվածի հեղինակը նշում է երեք միջոցներ, որոնք ազդում են երեխայի ստեղծագործականության վրա՝

- ստեղծարար միջավայր**
- ստեղծարար ծրագիր**
- ստեղծագործ ուսուցիչներ:**

Ամերիկյան հետազոտող-մանկավարժ Պոլ Տորբենսը իր <<Ստեղծարար գնահատման մեթոդիկա>> աշխատության մեջ նշել է, որ ստեղծարարությունը ոչ թե հատուկ, այլ ընդհանուր կարողություն է ,որը հիմնվում է ընդհանուր ինտելեկտի, անձնային որակների և արդյունավետ մտածողության կարողության վրա: Ստեղծարարությունը՝որպես խոսքային հատկություն, դրսևորվում է խնդիրը յուրօրինակ տեսնելու մեջ:Այսպիսով, կարող ենք նշել, որ ստեղծարարությունը ուսումնական գործընթաց է ,որի նպատակը ստեղծարար մարդ ձևավորելն է, ով հավատում է իր ուժերին, վստահում է շրջապատին, ողջ աշխարհին:

Այսպիսով, երեխաները կարող են տարբերվել իրենց ստեղծագործականությամբ. դա պայմանավորված է նրանց շրջապատող միջավայրով, կենսապայմաններով և նրանց անհատական զարգացման տեմպով: Սակայն ստեղծագործականությունը անհատների մենաշնորհը չէ, յուրաքանչյուր երեխա ունի ստեղծարար դառնալու մեծ պոտենցիալ և կդառնա այդպիսին, թէ ոչ, կախված է այն միջավայրից, որտեղ նա զարգանալու է և այն մարդկանցից, ովքեր զբաղվելու են նրա կրթությամբ և դաստիարակությամբ:

Սկզբանականությունը ցանկացած մրագործունեություն է, որի ժամանական ինքնապիս մոդելներ են կազմվում ու արդահայրվում:

Հ. Ֆոքս, գիլրնական

Ստեղծագործականությունը ցանկացած գործունեություն, գաղափար կամ արտադրանք է, որը փոփոխություն է մտցնում տվյալ ոլորտում կամ փոխակերպում է այդ ոլորտը մի նոր ոլորտի:

Մ. Զիկժենդմիհալի հոգեբան

Մարդկային բարձրարժեք կարողություններից մեկը ստեղծագործականությունն է (նշվել և կարևորվել է Կառուին Շարփի աշխատություններում), Ցանկացած բնագավառում բարձր են գնահատում այն մասնագետներին, ովքեր ունեն ուրույն մտածելակերպ, կարող են առաջադրել նոր գաղափարներ և ստանալ որակյալ արդյունքներ: Կառուինա Շարփը հոդվածում ներկայացնում է իր ուսումնասիրությունները՝ երեխաների ստեղծագործականության վերաբերյալ հետազոտությունների և տեսությունների մասին՝ պատասխանելով հետևյալ հարցերին՝ ի՞նչ է ստեղծագործականությունը, ինչպես է զարգանում երեխայի ստեղծարար ունակությունը:

Գործնական համատեքստ

Հետազոտականա աշխատանքի համար ընտրել եմ 5-րդ դասարանը, որտեղ սովորում են 16 աշակերտ: Որոշեցի այդ դասարանում զարգացնել աշակերտների ստեղծագործական ունակությունները ուսուցման ոչ ավանդական մեթոդների օգնությամբ, քանի որ տվյալ դասարանում աշակերտների մոտ թույլ էին խոսքի կառուցման հմտությունները, պատմելու, վերապատմելու, իմացածը ստեղծագործաբար ներկայացնելու կարողությունները: Մայրենի առարկայի ուսուցանվող նյութերից ընտրել եմ <Ծումանյանի <<Խոսող ձեռւկը>> հեքիաթը, որի ուսուցումը իրականացրել եմ դասի ոչ ավանդական ձևերով՝ նպատակ ունենալով զարգացնել աշակերտների ստեղծագործական կարողությունները: Հեքիաթ կարդալը, պատմելը, հորինելը և այն դերային խաղի միջոցով ներկայացնելը մեծ հետաքրքրություն է առաջացնում երեխաների մոտ՝ անկախ նրանց մտավոր ներուժից ու կարողություններից: Նպատակիս հասնելու համար կիրառել եմ բազմատեսակ մեթոդներ, հնարներ, կազմակերպել եմ ուսումնադասատիհարակչական քննարկումներ և այլ աշխատանքներ: Հետազոտության ընթացքում իմ դերակատարումը եղել է ակտիվ: Հետազոտության ընթացքում օգնել, աջակցել և ուղղորդել եմ աշակերտներին, բայց իմ կարծիքը և տեսակետը երբեք չեմ պարտադրել նրանց, որպեսզի չկաշկանդեմ նրանց ինքնուրույնությունը և ստեղծագործ մտքի զարգացումը: Նախ սկզբնական դասի ընթացքում դիտարկել եմ աշակերտների հնարավորությունների, կարողությունների, ստեղծարարության մակարդակը: Առաջադրել եմ թիրախային խմբի աշակերտներին և հաջորդ դասերի ժամանակ համապատասխան գրավոր առաջադրանքների և բանավոր հարցման օգնությամբ հասել նրանց մոտ ստեղծարարության մակարդակի աճին, առաջընթացին: Դասերի ընթացքում մեծ ուշադրություն եմ դարձրել նաև աշակերտների երևակայության զարգացմանը: Ստեղծարարության ցածր մակարդակ ունեցող հինգ աշակերտ յուրաքանչյուր դասից հետո ավելի շատ ակտիվություն էին ցուցաբերում, այդ իսկ պատճառով նրանք ավելի շատ աճ ունեցան, քան ստեղծարարության միջին մակարդակ ունեցող աշակերտները: Դասերի ժամանակ կազմակերպել եմ նաև մովս-հեքիաթի դիտում, որը հնարավորություն է տալիս աշակերտներին հարստացնելու այն գիտելիքների պաշարը, որ ձեռք են բերում ոչ միայն

մայրենի լեզվից, այլև մյուս առարկաներից: Մովսիս հեքիաթի դիտումը նպաստեց աշակերտների երևակայության և ուշադրության կենտրոնացմանը: Ես կարևորել եմ տեսադասը, քանի որ այն աշակերտներին օգնում է գտնել լսածի ու տեսածի միջև կապը: Ինչպես նաև զարգացնում է աշակերտների կարդալու հմտությունները: Սովորողների գործնական կարողությունները և հմտությունները ձևավորվում են գործնական աշխատանքների շնորհիվ, որոնք սովորողին մղում են ստեղծագործական դաշտ: Նրանք ստեղծագործաբար են ներկայացրել նյութը, քննարկել են, նոր վերնագիր հորինել, շարադրանքը ավարտել, ինչպես նաև համեմատություններ արել: Հատկապես լավ են աշխատել ցածր ակտիվություն ցուցաբերող աշակերտները, նրանք ամեն ինչ արել են, որ գովասանքի խոսքեր լսեն, անհասկանալի հարցերի դեպքում շտապել են ճշտումներ անել: Սկզբում բոլորի մոտ էլ նաև դժվարություններ եղան, բայց դրանք հաղթահարվեցին աշակերտների համառության, ակտիվության, ինչպես նաև համագործակցության շնորհիվ: Աշակերտները նաև խմբային աշխատանքներ են կատարել՝ բաժանվելով չորս խմբի: Հաճույքով են աշխատել միմյանց հետ՝ միմյանց օգնելով, լրացնելով անելով: Դասերին կիրառված մեթոդների շնորհիվ զարգացվել է աշակերտի ստեղծագործական կարողությունը, տեքստի վերաբերությունները, տեքստի հորինումը, հարստացվել է նրանց բառապաշարը: Այս ամենն օգնել է աշակերտներին ընկալել տեքստի հիմնական գաղափարը, ձևավորել անհրաժեշտ բարոյական համոզմունքներ, ընդլայնվել է աշակերտների հետաքրքրությունների շրջանակը, մտահորիզոնը, սովորել են հասկանալ տարբեր հերոսների դիրքորոշումն ու մեկնաբանել վարքագիծը, ինչպես նաև կատարված բառային և տեքստային աշխատանքների շնորհիվ հարստացել է աշակերտի բառապաշարը, զարգացել է ճիշտ ու գրագետ խոսք կազմելու ունակությունը: Դասի ոչ ավանդական ձևերի կիրառումը օգնել է աշակերտներին հեքիաթի գաղափարի ընկալման, հերոսների արարքների դրդապատճառները ստեղծագործաբար մեկնաբանելու, համեմատությունների կատարված աշխատանքների հարցում: Յուրաքանչյուր դասի ընթացքում կատարված աշխատանքներից հետո աշակերտները կատարել են քննարկումներ, վերլուծություններ: Յուրաքանչյուր դասին գնահատվել են և՛բանավոր հարցման, և՛գրավոր աշխատանքների համար: Դասերի արդյունավետ անցկացման համար շատ կարևոր է հետաքրքրություն ներկայացնող ստեղծագործական մեթոդի ընտրությունը: Այն պետք է լինի նորույթ, հաճելի և գրավիչ, աշակերտի հետաքրքրությունը խթանող:

Ստեղծագործական աշխատանքները մեծ ակտիվություն են առաջացնում հատկապես այն աշակերտների մոտ, ովքեր պասիվ են դասապրոցեսին: Ես հատկապես կարևորել եմ աշակերտների ստեղծագործաբար մտածելու կարողությունները, որոնք նրանց կօգնեն առօրյա կյանքում լինել տարբերվող ու ճկուն: Հեքիաթի միջոցով ես փորձել եմ նաև աշակերտներին ուղղորդել դեպի մարդկային փոխհարաբերությունների, բարոյագեղագիտական արժեքների աշխարհ, որտեղ նա կդաստիարակվի իբրև ազատ և անկախ մտածողության տեր անհատ՝ ձևավորված գեղագիտական ճաշակով: Հեքիաթի միջոցով ես փորձել եմ զարգացնել նաև դպրոցականի բանավոր և գրավոր խոսքը, խոսքային և հաղորդակցական մշակույթը, քանի որ լեզվի ուսուցումը բարդ գործընթաց է, այդ իսկ պատճառով ես կիրառել եմ նոր մեթոդներ,

որոնք նոր շունչ են տալիս ուսումնական պրոցեսին՝ այն դարձնելով ավելի արդյունավետ։ Աշակերտների ստեղծագործական հաղորդակցական, ճանաչողական կարողությունների զարգացման համար կարևոր մեթոդ է նաև դերախաղը, որի միջոցով աշակերտները բացահայտում են իրենց ընդունակությունները։ Երեխան հայտնվում է ուրիշ մարդու դերում և կարծես աշխարհին նայում է այն հերոսի տեսանկյունից, որի դերը կատարում է դերախաղի ընթացքում։

Ուստի, թեմայի ուսումնասիրման համար իմ առջև դրել եմ հետևյալ նպատակները։

- " Դիտարկել մայրենիի ժամերին դպրոցահասակ երեխաների ստեղծագործական ունակությունները զարգացնելու հնարավորությունները
- " Զարգացնել խոսքի և հաղորդակցական կարողություններ
- " Զարգացնել հեքիաթի հիմնական գաղափարը ըմբռնելու կարողություններ
- " Հարստացնել բառապաշարը
- " Զարգացնել երևակայությունը

Այս ամենից ես ականկալում եմ հետևյալ վերջնարդյունքները. աշակերտը կկարողանա.

- Կառուցել գեղեցիկ և գրագետ կապակցված խոսք
- Ցույց տալ իրականության և երևակայության եզրերը
- Շարունակել տեքստը, հորինել փոքրիկ պատմություն
- Համեմատել հեքիաթը և մովսֆիլմը, նշել նմանություններն ու տարբերությունները
- Դերախաղի միջոցով բնութագրել հերոսներին
- Հորինել նոր վերջաբան
- Արժնորել մարդկանց սատարելու և օգնելու պատրաստականությունը

Հետազոտության ընթացքը

Իմ հետազոտությունը իրականացրել եմ 5-րդ դասարանում < Թումանյանի <<Խոսող ձուկը>> թեմայի շրջանակներում: Ընտրել եմ այդ դասարանը, քանի որ աշակերտները թույլ են կապակցված խոսք կազմելու, գրագետ և ճիշտ խոսք կառուցելու, նյութը վերապատմելու, իմացածը ստեղծագործաբար կիրառելու կարողություններից:Աշխատելով աշակերտների հետ, ես բացահայտել եմ նրանց թույլ և ուժեղ կողմերը, թիրախային խմբի աշակերտներին, սահմանել եմ նպատակներ և այդ նպատակների իրականացման համար կիրառել եմ տարրեր մեթոդներ ու դասի ոչ ավանդական հնարներ :

Առաջին դասի ժամանակ՝

Սահմանել եմ հետևյալ նպատակները՝

- Վեհիշել հեքիաթագիրներին և հեքիաթները
- Ըմբռնել հեքիաթի հիմական գաղափարը և այն տարրերել մյուս ստեղծագործություններից:
- Զևավորել լավության անելու, բարի գործ կատարելու, նեղության մեջ գտնվողին օգնելու պատրաստակամություն:

Կիրառել եմ <<Զրոյց>> մեթոդ, որն իմ կարծիքով շատ արդյունավետ է աշակերտների բանավոր խոսքը զարգացնելու, դասը կենդանի և աշխատված դարձնելու համար: Այս մեթոդի միջոցով ես պատկերացում եմ կազմել աշակերտների՝ տվյալ թեմայի վերաբերյալ ունեցած նախնական գիտելիքների մասին: Աշակերտները կարողացան կարդացվելիք նյութի մասին ենթադրություններ անել: Այս մեթոդը օգնեց նաև այնքանով, որ աշակերտի ինքնահարցման, ինքնավերլուծության հմտությունները ավելի զարգացան: Հարցերի միջոցով պարզել եմ, թե ինչ գիտեն հեքիաթի մասին: Աշակերտները նշեցին ոչ միայն հայկական ժողովրդական հեքիաթներ, այլև խոսեցին մյուս ազգերի ժողովրդական հեքիաթներից՝ առանձնացնելով հրաշապատում և իրապատում հեքիաթները: Իմաստի ընկալման փուլում հաղորդել եմ նյութը՝ ներկայացնելով հեքիաթի հիմնական գաղափարը: Այնուհետև կատարվել է հեքիաթի ընթերցում: Աշակերտները ընթերցել են հատված առ հատված՝ իրար հաջորդելով: Ընթերցելու ժամանակ անհրաժեշտ տեղերում խնդրել եմ կանգ առնել և հարցել եմ ուղղել դասարանին.

<<Ի՞նչ է անելու հերոսը, ի՞նչ է լինելու հետո...>> և այլն: Աշակերտները պատասխանելով հարցերին՝ շարունակել են մյուս հատվածի ընթերցումը: Այս մեթոդի օգնությամբ աշակերտները ակտիվացան, ավելի ազատ արտահայտվեցին՝ տարրերվող մտքեր հայտնելով, զանազան հետևողություններ անելով, զարգացրեցին իրենց միտքը: Այսինքն, աշակերտներին ուղղություն տրվեց, դատել և արտահայտվել անկաշկանդ ու ազատ: Կշռադատման փուլում մեկ անգամ ևս անդրադանք հուզող հարցերին և կատարեցինք ամփոփում: Աշակերտները խոսցին հեքիաթի հիմնական գաղափարի մասին: Իսկ դասի վերջում տրվեց փոքրիկ շարադրանք՝ <<Զարը միշտ պատժվում է>> վերնագրով. աշակերտների ստեղծագործական միտքը ստուգելու նպատակով: Դասն անցավ շատ հետաքրքիր: Վերջում առավել ակտիվ տաս աշակերտները գնահատվեցին: Իսկ տնային

աշխատանք հանձնարարվեց գրել <<Բարությունը կփոխի աշխարհը >> վերնագրով շարադրանք:

Երկրորդ դասի ուսուցման ժամանակ

Շարունակելով ուսուցման ոչ ավանդական հնարների կիրառումը փորձել եմ հետևողականորեն զարգացնել աշակերտի ստեղծագործական կարողությունները, նյութը ստեղծագործաբար պատմելու, վերապատմելու, շարադրանքը ավարտելու հմտությունները:

Դասի նպատակներն էին՝

- " Զարգացնել պատմողական խոսքը
- " Հարստացնել բառապաշարը
- " Զարգացնել ստեղծագործական մտածողությունը և երևակայությունը

Կիրառել եմ հետաքրքիր մեթոդներ, աշակերտները ոգևորությամբ են աշխատել: Խթանման փուլում աշակերտներից յուրաքանչյուրը պատմել է հեքիաթի մի հատվածը և նոր վերնագիր ընտրել: Այսպիսով, ես ուզեցի տեսնել, թե աշակերտը ինչն է կարևորում բնագրում, ինչը՝ բաց թողնում: Յուրաքանչյուրը գրել էր իր կարծիքը, որը կարդացել ու քննարկել էր մյուսների հետ: Իսկ հետո դասարանը բաժանել եմ չորս խմբի և տվել եմ առաջադրանք: Ավարտելուց հետո նորից միասին քննարկել են: Խմբերը ծևավորել եմ այնպես, որ յուրաքանչյուր խմբում լինի թույլ և միջին ընդունակություններով աշակերտ: Կշռադատման փուլում ամփոփման համար կիրառել եմ T-աձև աղյուսակ: Դասարանը բաժանել եմ խմբերի և առաջարկել եմ դերախաղի միջոցով ներկայացնել իքիաթը: Խմբերը հաջողությամբ մրցել են միմյանց հետ՝ ցուցադրելով իրենց դերասանական վարպետությունը: Առաջարկել եմ գրել լավ ու վատ կողմերը: Ընդհանուր առմամբ դասն անցել է հագեցած ու ծառայել է իր նպատակին: Երկրորդ դասին անցած դասերի համեմատ ցածր ակտիվություն ունեցող հինգ աշակերտների մոտ դրական փոփոխություններ կային, նրանք անցած դասի համեմատ բարձր են գնահատվել, նրանց մոտ նկատելի աճ կար:

Դաս երրորդ-Ամփոփման դաս

Այս դասի նպատակներն են.

- " Ամփոփել ձեռքբերված գիտելիքները:
- " Վերիիշել հեքիաթագիրներին ու հեքիաթները:
- " Ձևավորել բարության և կամեցողության պատրաստակամություն:
- " Կիրառվել են հետևյալ մեթոդները՝ մտագրոն:

Խթանման փուլում կիրառել եմ մտքերի տարափ մեթոդը: Գրատախտակին գրել եմ <<Հեքիաթ>>բառը և հանձնարարել եմ աշակերտներին նրա շուրջ լրացնեն հեքիաթին վերաբերվող իրենց մտքում ծնված բառերը:Այնուհետև առաջադրել եմ հետևյալ հարցերը.

ա/ի՞նչպես են սովորաբար սկսվում հեքիաթները

բ/ ի՞նչպես են ավարտվում

գ/ ի՞նչ են մեզ սովորեցնում:

Աշակերտները պատասխանել են հարցերին , միմյանց լրացումներ արել: Ցածր ակտիվություն ցուցաբերող աշակերտների մոտ առաջընթաց էր նկատվել, նրանք բավականին ակտիվ էին ու նախաձեռնող:Նրանք ևս կարողացան ինքնուրույն վերաբերադրել իրենց մտքերը:Իմաստի ընկալման փուլում՝ ինչպես առաջին դասին, այս դասին ևս մեկ անգամ ստուգել եմ աշակերտների ստեղծարարության մակարդակը, ինքնուրույն շարադրանք հորինելու , գրելու ունակությունները: Փորձել եմ պարզել, թե ինչ աճ են գրանցել բոլորը:

Այդ նպատակով աշակերտներին բաժանել եմ նկար-հեքիաթ և հանձնարարել, որ այդ նկարի շուրջ փոքրիկ պատմություն հյուսեն:Դա օգնել է, որ պարզեմ, թե որքանով եմ հասել իմ առջև դրված նպատակներին:

Կշռադատման փուլում կիրառել եմ քառաբաժան մեթոդը:Այս մեթոդի օգնությամբ որոշել եմ աշակերտների գիտելիքների յուրացման աստիճանը:Կազմել եմ այյուակ և հանձնարարել,որ լրացնեն.

ա/ի՞նչ տեսա,

բ/ի՞նչ լսեցի,

գ/ի՞նչ զգացի,

դ/ի՞նչ սովորեցի:

Ավարտելուց հետո կատարվել է քննարկում և ամփոփում : Բոլոր աշակերտներն էլ գնահատվել են: Գնահատման արդյունքում նկատել եմ, որ իինք ցածր ակտիվություն և ստեղծարարության թույլ մակարդակ ունեցող աշակերտները ավելի մեծ աճ են գրանցել նախորդ դասերի համեմատությամբ:Իսկ մյուս երկու աշակերտները,որոնց մոտ ստեղծարարության մակարդակը միջին էր անցած դասերի համեմատ փոքր աճ են գրանցել: Այսպիսով, բոլոր դասերի արդյունքում կիրառելով ոչ ավանդական հնարները ,ստուգելով աշակերտների նախնական գիտելիքները, ստեղծարարության մակարդակը և վերլուծելով վերջնարդյունքները, պարզել եմ, որ բոլոր աշակերտների մոտ էլ ստեղծարարության զարգացման աճ է գրանցվել:Կարող եմ ասել, որ հասել եմ իմ առջև դրված նպատակի իրագործման և ստացել բավարար վերջնարդյունք:

Տվյալների մշակում և հավաքագրում

Յուրաքանչյուր հետազոտական աշխատանք տալիս է իր դրական կամ բացասական արդյունքը:

Աշխատելով 5-րդ դասարանի աշակերտների հետ, բացահայտելով նրանց թույլ և ուժեղ կողմերը՝ առաջին դասի ժամանակ պարզել եմ, որ կային ցածր և միջին, ստեղծագործ ունակություններով օժտված աշակերտներ: Այդ իսկ պատճառով փորձել եմ դասերին կիրառել ոչ ավանդական հնարները, նրանց մոտ ստեղծագործական կարողությունները, երևակայությունը, կապակցված խոսք կազմելու ունակությունները զարգացնելու նպատակով: Աշակերտները հորինել են հեքիաթ, դիտել են մովտ-հեքիաթ, նկարազարդման, դերախաղի և այլ առաջադրանքների կատարմամբ զարգացրել են իրենց ստեղծագործական ունակությունները, բառապաշարը և խոսքի շարադրանքը: Բանավոր հարցման ու գործնական աշխատանքների համար աշակերտները գնահատվել են: <Ետաքրքիր էր, որ ցածր ակտիվություն ցուցաբերող, ստեղծարարության ցածր մակարդակ ունեցող աշակերտներն ամեն ինչ անում էին, որպեսզի մեծ հաջողություններ ունենային: Աշակերտները գնահատվել են յուրաքանչյուր դասի համար միավորային սանդղակով: Իմ հետազոտության ընթացքում դիտարկելով, յուրաքանչյուր դասին կատարված քայլերը, անդրադառնալով թիրախային խմբի աշակերտների ուսումնական վարքագիծին, թեմայի յուրացումը ստուգող աշխատանքների արդյունքները գնահատելով ու վերլուծելով, կարող եմ ասել, որ հասել եմ իմ առջև դրված նպատակների իրագործմանը և վերջնարդյունքների կատարմանը: Որպես սովորողների երևակայական ներուժ՝ ստեղծագործական ունակությունների բացահայտումը մայրենի դասընթացի միջոցով փորձարարական էր և հետաքրքիր: Կատարված աշխատանքի համատեքստում կիրառված ոչ ավանդական հնարներն ու մեթոդները ճիշտ էին ընտրված և ծառայել են իմ նպատակների իրագործմանը: Բոլոր աշակերտներն էլ ակտիվ մասնակցություն են ցուցաբերել դասերին, կատարվել են բանավոր և գրավոր հարցումներ: Գնահատման արդյունքներով պայմանավորված սովորողների մոտ ստեղծագործական ունակությունների մակարդակը կարելի է գնահատել դրական, որը ներկայացրել եմ դիմագրամի տեսքով: Նշել եմ թիրախային խմբի աշակերտների ստեղծարարության աստիճանը նախքան միջամտությունը և միջամտությունից հետո: Ըստ աղյուսակի, ստեղծարարության ցածր աստիճան ունեցող հինգ աշակերտների մոտ

միջամտության արդյունքում ավելի մեծ աճ է գրանցվել, քան միջին աստիճան ունեցող աշակերտների մոտ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՈՎԿ

Աշակերտների Կողեր	Մոտիվացիայի արժեքը հետազոտության սկզբում	Մոտիվացիայի արժեքը հետազոտության2-րդ դասից առաջ	Մոտիվացիայի արժեքը հետազոտության3-րդ դասից հետո
1	0	6	8
2	0	35	72
3	56	64	64
4	56	64	63
5	40	23	63
6	90	80	90
7	56	81	90
8	12	9	30
9	72	56	81
10	63	72	90
11	63	81	90
12	40	63	100
13	49	42	49
14	80	80	90
15	15	56	72
16	40	70	100

Ամփոփում

Ելնելով տեսական վերլուծությունից և փորձարարական արդյունքների ամփոփումից, կատարել եմ հետևյալ եզրակացությունները:

- Թեև դժվարին, բայց լուծելի խնդիր է դպրոցահասակ երեխաների մոտ ստեղծարարության զարգացումը այն միտումով, որ նա ունենա ուրույն մտածողության, վառ երևակայության, ինքնազարգացման ու առաջընթացի մեջ ձգտում, հղկված և հարուստ գրավոր և բանավոր խոսք:
- Ժամանակակից մեթոդները տալիս են մեզ այդ հնարավորությունները:
Առանձնապես հաջողված եմ համարում մովս-հեքիաթների դիտումը և դերախաղը, այս մեթոդները բորբոքում են աշակերտների երևակայությունը, նրանց մեջ առաջացնում հույզեր և խանդավառություն:
- Մայրենիի դասերը նպաստում են երեխաների ստեղծարարության զարգացմանը: Այդ գործում մեծ է ուսուցչի դերը: Ստեղծագործականությամբ օժտված ուսուցիչը իր ունակությունները փոխանցում է աշակերտներին: Ուսուցիչը իր բաց ու հետաքրքիր հարցադրումներով, գովեստի խոսքերով, հանդուրժողականությամբ, անհաջողությունները և սխալները ներելու պատրաստակամությամբ պարտավոր է ոգևորելով և ուղղորդել աշակերտներին:
- Ստեղծագործական ներուժ ունեցող երեխաները տարբերվում են իրենց մտածելակերպով, ինչպես նաև իրենց տարիքի համար միջինից բարձր ինտելեկտով: Նաև պարզ դարձավ, որ ստեղծագործ լինելու համար պարտադրի չէ, որ աշակերտը գիտուն ու բանիմաց լինի: Թույլ ընդունակությունների տեր աշակերտը կարող է ավելի ստեղծագործ և կրիատիվ լինել:
- Ըստ աշակերտների առաջնահատկությունների անելիքներ կան, հարկավոր է մշակել և կիրառել առավել նոր մեթոդներ, որոնք մեծապես կնպաստեն աշակերտների ստեղծարարության զարգացմանը:

Գրականության ցանկ

1. Խաչատրյան. Ս (Ֆիդրիխ- Ալեքսանդրամ)<<ՈՒսուցման արդյունավետ հնարները>>
Երևան 2020 ,76էջ
- 2.Գյուղինյան.Դ.,ԱլեքսանյանՇ.,ԳալստյանԱ.,Մայրենի 5-6,ուսուցչի ձեռնարկ,Երևան,2011
- 3.Պողոսյան.Ս.,Ստեղծարար կառավարում,մեթոդական ուղեցույց,
Երևան,2018,80 էջ

Հավելված

1. Շարունակի՞ր շարադրանքը

1. Հայաստանը իմ _____ :

Աշնանային միօր _____ :

Ես գիտեմ _____ :

2. Մեր գյուղը _____ :

Ընկերոս լամ _____ :

Դպրոցն ու _____

Շարադրանք 2. Հորինել անհավանական սուս:

Շարադրանք . 3 << Եթե ես թագավոր լինեի >>.....

Խմբային աշխատանք

1-ին խումբ - համառոտ ներկայացնել հեքիաթի բովանդակությունը

2-րդ խումբ - բնութագրել հերոսներին

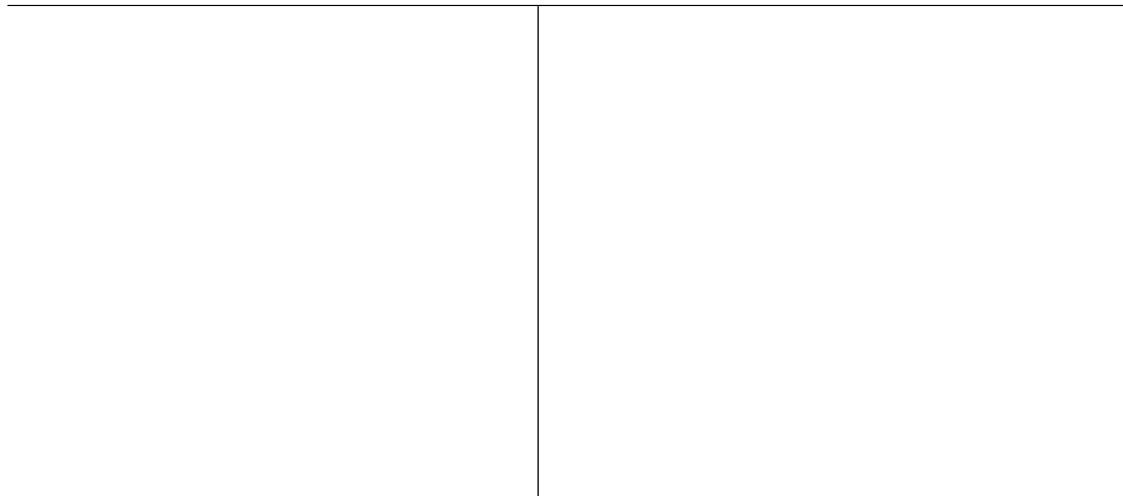
3-րդ խումբ - դերային խաղի միջոցով ներկայացնել հեքիաթը

4-րդ խումբ - հորինել հեքիաթի նոր ավարտ

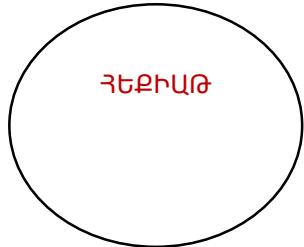
**Τωδει
αηγοισαկ**

Հերիաթի լավ կողմեր

Հերիաթի վատ կողմեր

Մտքերի տարափ

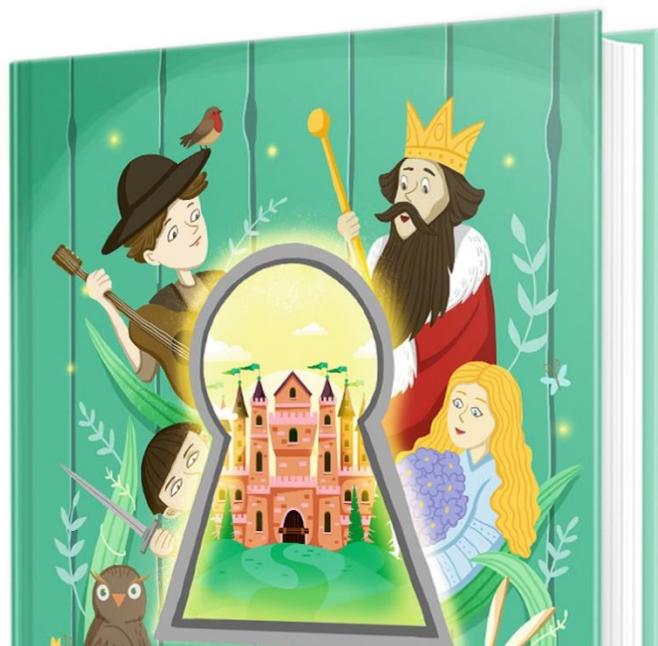

Քառաբաժան մեթոդ

1.Ի՞նչ տեսա	2.Ի՞նչ լսեցի
3.Ի՞նչ զգացի	4.Ի՞նչ իմացա

Նկարի շուրջ հորինիր պատմություն

<<Լինում է, չի լինում >> վեռնագրով

Հորինիր պատմություն նկարի շուրջ:

Նկարի շուրջ հորինիր պատմություն

<<Երկնքից երեք խնձեր ընկավ >>վերջաբանով>>:

